

LUTHERSK KIRKETIDENDE 2011

Redigert av: Professor Harald Hegstad (ansv.), fung. sokneprest Sunniva Gylver,
universitetslektor Sjur Isaksen og prost Kristin Moen Saxegaard

Redaksjonssekretær: Prest/konsulent Eyolf Berg

146. årgang – JANUAR–DESEMBER 2011

FORLAGT AV LUTHER FORLAG, OSLO

Redaksjonelle artikler:

En misjonerende kirke (Sunniva Gylver)	I
Ingen har rett til å være prest (Sjur Isaksen)	37
Luthersk og økumenisk (Harald Hegstad)	61
For vår jord (Sjur Isaksen)	85
Om sex i kirken (Sunniva Gylver)	121
Kvinnelige prester er kommet for å bli (Harald Hegstad)	153
Gudstjenesteopplutning (Sunniva Gylver)	185
Kirkesplittelse i seksualetikken? (Harald Hegstad)	221
Siste forestilling (Sjur Isaksen)	253
Uten en tråd? (Sunniva Gylver)	281
Glissent i midten (Sjur Isaksen)	313
Ta vare på læren (Harald Hegstad)	337
Å falle (Sunniva Gylver)	365
Vår lille, sterke folkekirke (Kristin Moen Saxegaard)	389
Nasjonal og lokal sorg (Sjur Isaksen)	417
Når terroren blir kristen (Harald Hegstad)	433
Nøkkelen er fornøyde medarbeidere (Sunniva Gylver)	461
Bibel 2011 (Kristin Moen Saxegaard)	481
Kjent inventar i nytt hus (Harald Hegstad)	509
Hvordan blir din gudstjeneste? (Sjur Isaksen)	529
Kjære begestringsagenter (Sunniva Gylver)	549
Å miste prester (Sjur Isaksen)	577

Artikler og debattinnlegg etc.:

"Misjon til forandring – Transforming mission" (Knud Jørgensen)	4
Der vi møtes (Maicon Steuernagel)	9
Alle kristne og alle kirker er en del av Kristi kropp i verden (Lemma Deesta)	13
Lærdom å trekke av "Gelius-saken"? (Per Lønning)	40
Hva er et sted? (Olav Rune Ertzeid)	43
Seminar om veien fra blyghet til djervhet (Boe Johannes Hermansen)	44
Å være evangelisk-luthersk kirke i dag (Helga Haugland Byfuglien)	64
Vaksenundervisning – eit forsømt kapittel (Jens Olav Mæland)	69
Kirkevergen som kirkesjef? (Jeffrey Huseby)	71
... før skal hav og grummen hval ham prise... (Finn Wagle)	87
Diakontjenesten i Den norske kirke (Harald Askeland og Harald Hegstad)	92
Edinburgh 2010 - en misjonerende kirke (Christopher Woie)	96
Felles lederutdanning for proster og kirkeverger? (Knut Hope)	98
Omkring spørsmålet om arbeidsgiver og ledelse i Den norske kirke (Svein Inge Thorstvedt)	99
Virkeligheten er ikke så sjokkerende som mange tror (Sunniva Gylver)	123
Fortellinger om sex (Kristin Moen Saxegaard)	127
Gud er en sex-forkjemper som har funnet opp seksualiteten (Gunnhild Hermstad Nordgaard)	131
Hvordan vi som kirke møter homofile i våre fellesskap (Marita Sørheim-Rensvik)	136
Fra gallionsfigur til kaptein (Berit M. Andersen)	156
Hva feirer vi i 2011? (Ingunn Dalan Kosnes)	159
"I vår opplyste tid" (Egil Morland)	161
50 år med kvinners prestedtjeneste – protest, omtolkning og tilslutning (Anne Skoglund)	164

Motstand – betinget støtte – likeverdighet (Vidar L. Haanes)	168
Å vikle ut en menighet (Hege Elisabeth Fagermoen)	188
Mellom Bededag og Allehelgen (Tore Kopperud)	192
Organisering av kyrkja (Gunnar Midestrømmen)	194
Salmebok uten dubletter --- Takk! (Per Lønning)	199
Med Elias Blix gjennom kyrkjeåret (Svein Malmbekk og Kyrre Kolvik)	201
Gatekjøkken-fastfood og høy dipp-faktor – dog uten knefall! (Morten Kravik)	211
”Landløftene” i GT (Jens Olav Mæland)	224
Presterollen i en virkelig kirke (Gustav Danielsen og Frede Mandt Fjågesund)	229
Den nye kirkevergen og ny ordning for Den norske kirke (Jeffrey Huseby)	232
Aarflots kirkesyn og dialogen med Carissimi (Knut Alfsvåg)	234
Hva med Presteboken? (Per Lønning)	236
Henriksens hermeneutiske havari (Espen Ottosen)	256
Prestetjeneste og ordinasjon (Harald Hegstad)	261
Sionisme og landløfter (Gunnar Haaland)	263
Ny ordning og ny ledelsesstruktur i kirken (Svein Inge Thorstvedt)	268
Er vi på nett? (Jan Christian Nielsen)	283
En åpen virkelighetsforståelse? (Eiliv Lønningen)	288
Ensidig om sex i kirken (Øvind Benestad)	290
Et lite svar til Espen Ottosen (Jan-Olav Henriksen)	294
Skal ”Davids falne hytte” gjenreisast? (Jens Olav Mæland)	296
Ordinasjon av hele staben? (Gustav Danielsen og Frede Mandt Fjågesund)	298
Haltende kirkedemokrati truer ansattes rettigheter (Heinke Foertsch)	316
Mine erfaringer som sokneprest i Svenska kyrkan (Egil Midtbø)	318
Henriksen mange argumenter for å korrigere Bibelen (Espen Ottosen)	319
Paulus og jødedommen (Gunnar Haaland)	322
Mer om prestatjeneste og ordinasjon (Harald Hegstad)	325
Salmebokforslaget 2008 (Tore Kopperud)	340
Heldt Paulus seg ”innenfor rammen av sin tids jødedom”? (Jens Olav Mæland)	346
Prestetjeneste og ordinasjon (Frede Fjågesund og Gustav Danielsen)	347
Den aronittiske velsignelsen (Oskar Skarsaune)	367
Eit kyrkjeleg handtrykk (Turid Skorpe Lannem)	369
Ansattes rettigheter og kirkedemokrati – svar til Heinke Foertsch (Jens-Petter Johnsen)	370
Fra Paulus og tilbake til landløftene (Gunnar Haaland)	372
Å være luthersk er å være økumenisk (Harald Hegstad)	391
Å falle er ett, å gjøre seg til av det et annet (Per Lønning)	396
Det arabiske flyktningeproblem fra Palestina / Israel i 1947-1948 (Karl Frode Hilton)	397
Kjærlighetens nærkamp med det onde (Sunniva Gylver)	420
KFO med ny tilstandsrapport for Den norske Kirke (KFO)	422
Terror i Guds navn (Anne Hege Grung)	435
En kristen korsfarer? (Jan Opsal)	437
Historiske og konstruerte korsfarere (Eivor Andersen Oftestad)	440
En vond dag – som gir håp (Anne Marit Tronvik)	444
Å peke på det ene nødvendige (Helga Haugland Byfuglien)	464
Det kollektive traume (Kenneth Hansen)	466
Kirkeordningen (Helge Storset)	468
Noen spørsmål og synspunkter (Arne Thomas Wisløff)	469
Bibel 2011 – Forankring og fornyelse (Stein Mydske)	484
Bibel 2011 – Hva betyr en ny bibeltekst for kirkens spiritualitet? (Hans Olav Mørk)	487
Bibel 2011 – Bibelselskapets samfunnsansvar og vårt (Ingeborg Mongstad-Kvammen)	489
Bibel 2011 – Guds fortelling møter våre fortellinger (Hans Olav Mørk)	491
Sanne ledere viser omsorg og kjærlighet (Laila Riksaasen Dahl)	512
Kristensionisme og ”dispensjonalisme” (Jens Olav Mæland)	513
Etter terrorangrepene 22.7.2011 (Knut Alfsvåg)	520
Gudstjenestereform og justert presterolle (Hallvard Olavson Mosdøl)	531
Ungdommens kirkemøte og gudstjenestereformen (Petter Normann Dille)	537
Forvaltere av Guds hemmeligheter (Olav Skjevesland)	552

Carissimi og Bispemøtet (Dag Øivind Østereng)	554
Tre spørsmål angående den nye bibeloversettelsen (Laila Riksaasen Dahl)	557
<i>Til ungdommen</i> i salmeboken (Tor Albertsen)	558
Feil i Kristensionisme og "dispensasjonisme" (Torkild Masvie)	558
En kirke i strid med seg selv... (Knut Alfsvåg, Joachim F. Grün, Sverre Langeland og Dag Øivind Østereng)	559
Av forvaltere kreves det at de viser troskap (Per Oskar Kjølås).	579
Trosopplæring som motreformasjon (Ådne Njå).	582
En pompøs og formastelig produkt plassering (Birger H. Fossum)	584
Jesu kropp, nei takk! (Heidi Frich Andersen)	585
Skapelsesberetningen, juleevangeliet og garnet (Anders Aschim og Hans-Olav Mørk)	585
Carissimi og Bispemøtet – en kort replikk (Christofer Solbakken)	587
Mer om kirkesplittelse i seksualetikken (Harald Hegstad).	588

Søndagsteksten

Kirkeåret 2010–11 – I. rekke

Vingårdssøndagen: Matt 20,1–16 (Knut Helge Høyland)	21
Såmannssøndagen: Luk 8,4–14 (Anne Birgitta Langmoen Kvelland)	23
Kristi Forklarelsesdag: Matt 17,1–9 (Fr. Olav Lerseth)	25
Søndag før faste (Fastelavn): Luk 18,31–43 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	47
Askeonsdag: 1 Joh 3,18–24 (Sjur Isaksen)	49
1. søndag i faste: Matt 4,1–11 (Martin Aalen Hunsager)	51
2. søndag i faste: Matt 15,21–28 (Hilde Barsnes)	52
Maria Bodskapsdag: Luk 1,26–38 (Tore Skjæveland)	74
4. søndag i faste (Midtfaste): Joh 6,1–15 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	76
5. søndag i faste: Joh 11,45–53 (Torbjørn Holt)	78
Palmesøndag: Joh 12,1–13 (Kjell A. Skartseterhagen)	102
Skjærtorsdag: Luk 22,14–20 (Astrid Sætrang Morvik)	104
Langfredag: Luk 22,39–23,46 (Frode Granerud)	107
Langfredag aften: Matt 27,57–61[62–66] (Dag Øivind Østereng)	109
Påskennatt (Ottesang): Mark 16,1–8 (Øystein I. Larsen)	140
Påskedag: Matt 28,1–8 (Thomas Berbom)	142
2. påskedag: Luk 24,13–35 (Eyolf Berg)	144
1. søndag etter påske: Joh 20,19–31 (Elin Lunde)	171
2. søndag etter påske: Joh 10,11–16 (Martin Aalen Hunsager)	173
3. søndag etter påske: Joh 16,16–22 (Sjur Isaksen)	175
17. mai: Luk 1,50–53 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	212
4. søndag etter påske: Joh 16,5–15 (Hilde Barsnes)	214
5. søndag etter påske: Ef 3,14–21 (Tore Skjæveland)	238
Kristi himmelfartsdag: Luk 24,46–53 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	240
6. søndag etter påske: Joh 15,26–16,4a (Torbjørn Holt)	242
Pinseften: Joh 7,37–39 (Kjell A. Skartseterhagen)	244
Pinsedag: Apg 2,1–11 (Frode Granerud)	246
2. pinsedag: Joh 3,16–21 (Øystein I. Larsen)	270
Treenighetssøndag: Joh 3,1–15 (Dag Øivind Østereng)	272
Sankthans (Jonsok): Joh 10,40.42 (Astrid Sætrang Morvik)	274
2. søndag etter pinse: Luk 16,19–31 (Thomas Berbom)	301
3. søndag etter pinse: Luk 14,16–24 (Eyolf Berg)	303
4. søndag etter pinse: Luk 15,1–10 (Elin Lunde)	305
5. søndag etter pinse: Matt 7,1–5 (Martin Aalen Hunsager)	329
Aposteldagen (6. søndag etter pinse): Luk 5,1–11 (Sjur Isaksen)	331
Ølsok: Luk 22,24–27 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	333
7. søndag etter pinse: 5 Mos 30,11–16 (Even Borch)	350
8. søndag etter pinse: Mark 8,1–9 (Hilde Barsnes)	351
9. søndag etter pinse: Matt 7,15–20 (Tore Skjæveland)	354
10. søndag etter pinse: 1 Kor 3,10–17 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	375
11. søndag etter pinse: Luk 19,41–48 (Torbjørn Holt)	377

12. søndag etter pinse: Luk 18,9–14 (Astrid Sætrang Morvik)	379
13. søndag etter pinse: Mark 7,31–37 (Frode Granerud)	405
14. søndag etter pinse: Luk 10,25–37 (Kjell A. Skartseterhagen)	407
15. søndag etter pinse: Luk 17,11–19 (Dag Øivind Østereng)	409
16. søndag etter pinse: Matt 6,24–34 (Øystein I. Larsen)	423
17. søndag etter pinse: Joh 11,17–27.37–44 (Thomas Berbom)	425
18. søndag etter pinse: Mark 2,18–28 (Lise Horn)	427
Høsttakkefest: Luk 12,13–21 (Elin Lunde)	446
19. søndag etter pinse: Sal 73,23–28 (Even Borch)	448
Bots- og bededag: Hebr 3,7–11 (Martin Aalen Hunsager)	450
Allehelgensdag: Matt 5,1–12 (Sjur Isaksen)	470
22. søndag etter pinse: 2 Mos 3,11–15 (Even Borch)	472
Siste søndag i kirkeåret (Domssøndagen): Matt 25,31–46 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	474

Kirkeåret 2011–12 – 2. rekke

1. søndag i adventstiden: Luk 4,16–22a (Hilde Barsnes)	496
2. søndag i adventstida: Luk 21,27–36 (Tore Skjæveland)	499
3. søndag i adventstiden: Luk 3,7–18 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	502
4. søndag i advent: Luk 1,39–45 (Torbjørn Holt)	504
Julaften: Luk 2,1–20 (Per Kristian Sætre)	523
Julenatt/ottesang: Joh 1,1–14 (Frode Granerud)	525
Juledag: Joh 1,1–14 (Kjell A. Skartseterhagen)	541
2. juledag (Stefanusdagen): Matt 10,16–22 (Dag Øivind Østereng)	543
Nyttårsaften: Joh 14,27 (Øystein I. Larsen)	545
Nyttårsdag (Jesu namnedag): Matt 1,20b–21 (Even Borch)	565
Kristi åpenbaringsdag: Luk 2,40–52 (Paul Erik Wirgenes)	566
2. søndag åpenbaringstiden: Mark 1,3–11 (Knud Jørgensen)	568
3. søndag åpenbaringstiden: Joh 4,4–26 (Stina M. Aa. Neergård)	571
4. søndag åpenbaringstiden: Joh 9,1–7.35b–38 (Andreas Johansson)	594
Kyndelsmesse: Luk 2,22–40 (Martin Aalen Hunsager)	598
Såmannssøndag: Mark 4,26–34 (Espen Andreas Hasle)	599

Fra bokfronten

Roald Kverndal: The Way of the Sea: the Changing Shape of Mission in the Seafaring World (Vidar L. Haanes)	45
Arne E. Sæther: På vei til det hellige fjell – landskap, rom og liturgi (Reidar Hvalvik)	72
Stig Lægdene (red.): Prekener fra Nord-Norge (Kjell A. Skartseterhagen)	327
Harald Bekken: Jesus i fengselet (Kjell A. Skartseterhagen)	348
Dietrich, Stephanie, Kari Karlsrud Korslien og Kjell Nordstokke (red.): Diakonen – kall og profesjon (Tormod Kleiven)	374
Geert Hallböck: Det nye testamente – en lærebok (Hanne Birgitte Sødal Tveito)	399
Egil Grandhagen: Glimt fra Asias misjonshistorie (Eyolf Berg)	401
Jan Ove Ulstein og Per M. Aadnanes (red.): Vegar i Vegløysa? (Bård Eirik Hallesby Norheim) ...	403
Andreas Aarflot: Bisperåd og kirkestyre – Bispemøtets rolle i den norske kirkestrukturen 1917–1977 (Bernt T. Oftestad)	539
Karl Gervin: Har kirken mistet sin hukommelse? (Harald Hegstad)	563
Sverre Stoltenberg: Når fellesskapet belastes (B. Lennart Persson)	591

Temanumre:

Utfordringene fra Edinburgh	nr. 1
Sex i kirken	nr. 5
Kvinnelige prester i 50 år	nr. 6
Kirke i endring	nr. 7
Terror i Guds navn	nr. 16
Bibel 2011	nr. 18
Lokal grunnordning	nr. 20